

Το βιβλίο που διάβασα - Γράφω την ταυτότητα του βιβλίου

Τίτλος:	Στα Μυστικά του Βάλτου
Συγγραφέας: Πηνελόπη Δέλτα	Εκδόσεις: Μίνωας
Εικονογράφος: -	Μεταφραστής: -

Η ιστορία που διάβασα:

Τόπος: Βάλτος των Γιαννιτών	Χρόνος: 1906-1907
Αφηγητής: Πηνελόπη Δέλτα Ήρωες: Γιωβάν, Αποστόλης, Τέλος Άγρας(Τέλος Αγαπηνός), καπετάν Νικηφόρος (Ιωάννης Δεμέστιχας), κυρία Ηλέκτρα, Βασίλης, καπετάν Γρέγος (ψευδώνυμο: καπετάν Ακρίτας) , Μήτσος ,Περικλής	

Λίγα λόγια: Το βιβλίο **μου άρεσε** ~~ή δεν μου άρεσε~~ γιατί συνδέει τη ζωή δύο παιδιών με τον Μακεδονικό αγώνα στον Βάλτο των Γιαννιτών που αποτελούσε ένα από τα πιο στρατηγικά σημεία του πολέμου. Τα δύο παιδιά ο Αποστόλης και ο Γιωβάν ρισκοκινδυνεύουν τη ζωή τους για να βοηθήσουν τους Μακεδονομάχους να καταλάβουν τον Βάλτο. Μέσα από τις περιπέτειες των δυο παιδιών η Πηνελόπη Δέλτα αποκαλύπτει ηρωικές στιγμές μεγάλων ιστορικών φυσιογνωμιών όπως του Τέλου Άγρα, του καπετάν Νικηφόρου και άλλων αλλά και άγνωστες πτυχές του Μακεδονικού Αγώνα.

Υ.Γ. Παλιά τους φώναζαν όλους με το παρατσούκλι τους και όχι με το πραγματικό τους όνομα.

Γράφω κάτι που διάβασα στο βιβλίο και ~~με συγκίνησε ιδιαίτερα~~ μου έκανε εντύπωση:

Ο Γρέγος με τα τρία αγόρια πήραν τον γυρισμό όταν την ίδια στιγμή μια φλόγα άναψε και μια σφαίρα σφύριξε. Ο Γρέγος κάλυψε με το σώμα του τον Μήτσο την ώρα που από τον βάτο δεύτερη φλόγα πεταγόταν και ο Γρέγος πηδώντας με το ένα πόδι σέρνοντας το άλλο έπεσε με όλο του το βάρος στον θάμνο. Τα τρία αγόρια είχαν και αυτά ριχθεί στα χαμόκλαδα. Μα η πάλη είχε τελειώσει. Κάτω από τα μεγάλα χέρια του Γρέγου ένας άνθρωπος ψυχορραγούσε*. Ένας δυο σπασμοί ακόμα και το σώμα έμεινε ακίνητο. Και τώρα φύγετε είπε του Μήτσου. Προφθάνεται. Με φρίκη είδε ο Μήτσος στο φως του φεγγαριού πως ήταν σκεπασμένος με αίματα. Ανυπόμονα παραμέρισε τον Μήτσο και του είπε:

-Μη χάνετε χρόνο εγώ είμαι τελειωμένος να πεις όμως στον πατέρα σου ότι το χρέος το ξεπλήρωσα.

- Ποιο χρέος;

_ Ξέρει ο Βασίλης και να του πεις του Βασίλη πως μένει μόνο ο Ζλατάν να σκοτώσει.

Ο Μήτσος πρότεινε να κάνουν φορείο με τρία τουφέκια.

-Θα φύγετε;, γρύλισε φουρκισμένος ο Γρέγος

- Δε σε αφήνουμε ζωντανό ,του αποκρίθηκε ο Μήτσος

- Α, έτσι ; έκανε ο Γρέγος κοροϊδευτικά.

Και σηκώνοντας το περίστροφό του το ακούμπησε στον κρόταφό του πριν κανείς προφθάσει να τον εμποδίσει. Κουφή ακούστηκε η εκπυρσοκρότηση, και ο Γρέγος έπεσε πίσω νεκρός το κρανίο του κομμάτια τα μυαλά του χυμένα. Όλη αυτή η σκηνή δεν είχε κρατήσει πάνω από λίγα λεπτά.

Όνομα: Δομνίκη Καμαδη

Ημερομηνία: 20/05/2020-2 /05/2020

Ποιος ήρωας μου άρεσε και γιατί:

Ένας από τους τέσσερις ήρωες που μου άρεσαν περισσότερο είναι ο καπετάν Άγρας. Ήταν λίγο κοντός πάντα ξεσκούφωτος και προπάντων γελαστός. Πολλές φορές όταν έβλεπε τους άντρες του κουρασμένους τους εγκαρδίωνε και πρώτος αυτός πήγαινε στη δουλειά και οι άντρες του έπαιρναν θάρρος και έτρεχαν ποιος θα τον πρωτοβοηθήσει. Συνέχεια γελούσε.

Όμως ο Άγρας είχε ακόμα έναν εχθρό εκτός από τους Τούρκους και τους Βουλγάρους την **Θέρμη**. Ο πυρετός αυτός βασάνιζε όλους τους αντάρτες αλλά πιο πολύ τον καπετάν Άγρα που ποτέ δεν το παραδεχόταν. Όμως δεν μπορούσε να περπατήσει και τον μετέφεραν στην Νάουσα. Ύστερα δεν μπορούσε να αναλάβει την διοίκηση ούτε εκεί και άλλαξε γνώμη για τον Αγώνα. Έτσι ήρθε σε συνεννόηση με τους Βουλγάρους. Εκείνοι όμως τον πρόδωσαν. Του έριχναν κοντακιές, τον έφτυναν κλπ. Μα υπερήφανος στεκόταν ο μικρόσωμος, λιγνεμένος από τους πυρετούς Έλληνας αρχηγός. Το κεφάλι ψηλά, το βλέμμα ατρόμητο. Αντί να κάνει αυτό που του έλεγαν τους έβριζε και τους κλοτσούσε. Μετά από λίγες μέρες τον κρέμασαν. Ο θάνατός του προκάλεσε μεγάλη θλίψη. Γιατί ήταν ο Γενικός Αρχηγός των Ελλήνων. Οι άντρες του θα ριχνόταν στη φωτιά για αυτόν παρόλο που ήταν πια αδύναμος.

Υ.Γ. Οι άλλοι τρεις ήρωες που μου άρεσαν είναι ο καπετάν Γρέγος ο Γιωβάν και ο Αποστόλης.

Γράφω με λίγα λόγια την ιστορία:

Ο Αποστόλης είναι ένα παιδί δεκαεφτά χρονών. Ζει τον καιρό του Μακεδονικού Αγώνα και είναι από τους καλύτερους οδηγούς στον Βάλτο. Μαζί του έχει έναν παραγιό τον Γιωβάν που ήταν βουλγαράκι και είχε έναν θείο, τον άγριο κομιτατζή Άγγελ Πέιο, που τον μισούσε.

Αυτά τα παιδιά βοηθάν τον καπετάν Νικηφόρο και τον καπετάν Άγρα. Ο Αποστόλης βρίσκει ένα πάτωμα την Κούγκα που είναι κοντά στους Βουλγάρους και έτσι μπορούν να τους χτυπήσουν ευκολότερα. Όμως ο καπετάν Άγρας από τις Θέρμες είχε γίνει πια αδύναμος. Ο καπετάν Νικηφόρος παίρνει πια την αρχηγία στην Κούγκα. Μετά από έναν πόλεμο στην Κούγκα που είχε βαστάξει περίπου δυο ώρες έφτασαν ενισχύσεις. Σε μια πλάβα ο Αποστόλης οδηγούσε τρεις νεοφερμένους. Ο ένας ήταν ένας παλιός αντάρτης, ο Βασίλης, που είχε πάει για να πάρει εκδίκηση για τους δολοφόνους της γυναίκας του, της μητέρας του και του παιδιού του που το είχαν κλέψει. Οι άλλοι δύο ήταν ο Μήτσος, που ήταν γιος του αφέντη του Βασίλη και ο Περικλής, ο ξάδερφός του, που δεν είχε ενηλικιωθεί και είχε μαζί του ένα σκυλάκι που τον προειδοποιούσε όποιος πλησίαζε αν ήταν εχθρός ή όχι.

Ο Βασίλης βρήκε τον αδερφό της γυναίκας του τον καπετάν Γρέγο που έκρυβε επίμονα την ταυτότητά του. Αυτός ήταν ο Έντεροβγάλτης που τον έτρεμαν οι Βούλγαροι και τον αγαπούσαν οι Έλληνες, γιατί για κάθε δολοφονία σκότωνε τους διπλάσιους παστρικά και σιωπηλά με μια μαχαιριά στην καρδιά. Ήταν χεροδύναμος πολύ και κάθε του λέξη ήταν σαν να έλεγε εμπρός μαρς. Στο μεταξύ ο Γιωβάν είχε πάει να μείνει στην κυρία Ηλέκτρα, την ηρωική δασκαλίτσα του Ζορμπά, που ήταν του Αποστόλη το αρχηγείο. Κατά κάποιον τρόπο άρχισαν να εξοντώνονται όλοι οι δολοφόνοι της

οικογένειας του Βασίλη. Σε μια μάχη στα Κουρφάλια, που ήταν πιο μεγάλη φωλιά κομιτατζήδων, ο Γρέγος ακολούθησε τον Μήτσο ως άγνωστος προστάτης. Πήγε κρυφά μαζί με τον Βασίλη, τον Περικλή και τον Αποστόλη. Ο Περικλής όμως μπήκε σε ένα σπίτι για να πιει νερά, αλλά ήταν βρόμικο και έτσι έπαθε τύφο. Τον είδε ξάδερφός του ο Μήτσος και του είπε όταν τελειώσει η μάχη θα τον περιμένει στον λόφο. Τα παιδιά πήγαν αλλά άργησαν και βρήκαν μόνο τον Μήτσο. Ξαφνικά παρουσιάστηκε ο Γρέγος που είχε σώσει τον Μήτσο τρεις φορές. Μετά ακούστηκε ένας πυροβολισμός και όρμησε ο Γρέγος στον θάμνο. Εκεί ακούστηκε μια σιωπηλή πάλη και μετά σιωπή. Ο Γρέγος σκότωσε έναν κομιτατζή αλλά είχε μια σφαίρα στο πόδι και ένα μαχαίρι στο στήθος. Τα παιδιά δεν ήθελαν να τον αφήσουν αλλά εκείνος πέταξε τα μυαλά του. Ο Βασίλης από τότε δεν ξαναμίλησε για πολύ καιρό μόνο κοιτάζε το τουφέκι και το περίστροφο του Γρέγου. Τον Γρέγο τον έθαψαν η κυρία Ηλέκτρα και ο Γιωβάν. Ό,τι βρήκαν επάνω του το παρέδωσαν στο Βασίλη. Κανένας όμως τότε δεν ήξερε πως κάποιο από τα πράγματα του Γρέγου έλειπε. Κάτι που το είχε πάρει ο Γιωβάν. Κάτι που το κρατούσε κρυμμένο κοντά στην καρδιά του και κάθε, που το κοιτούσε, έκλαιγε απαρηγόρητος...

Άντρες του αρχικομιτατζή Ζλατάν έστειλαν μήνυμα στον Άγρα ότι δήθεν θέλουν να πάνε με το μέρος των Ελλήνων. Κι αν και αυτός το επιθυμούσε, έπρεπε να δεχτεί να συναντηθεί μόνος και άοπλος με το Ζλατάν, για να το κανονίσουν. Αγνός άνθρωπος καθώς ήταν ο Άγρας πείστηκε. Όταν σιγουρεύτηκε ο Ζλατάν όμως ότι είναι μόνοι και άοπλοι, τους συνέλαβε και τους έδεσε. Έδωσε την ευκαιρία στο Μίγγα να φύγει, αλλά αυτός αρνήθηκε να εγκαταλείψει τον αρχηγό του. Και για παραδειγματισμό και εκφοβισμό των ελληνικών πληθυσμών, έσερναν τους δυο εθνομάρτυρες από το ένα χωριό στο άλλο και για μέρες τους κακοποιούσαν... όταν ο Γιωβάν προσπάθησε να βοηθήσει τον Άγρα τον πήραν ειδήση οι Βούλγαροι. Χωρίς να τον λυπηθούν τότε τον έριξαν σε έναν γκρεμό. Ώρες ατέλειωτες έσαχνε τον Γιωβάν ο Αποστόλης... Αν δεν είχαν μαζί τους το Μάγκα μπορεί και να μην τον έβρισκαν ποτέ... Γρήγορα διαπίστωσαν ότι ήταν βαριά πληγωμένος και προσπάθησαν να τον βοηθήσουν. Ο Βασίλης προσπάθησε να του βγάλει τα ρούχα για να δει τις πληγές του. Έμεινε άφωνος όμως και ακίνητος να κοιτάει την πλάτη του μικρού. Μια μεγάλη ελιά στην πλάτη του Γιωβάν, μια ελιά όμοια με αυτήν που είχε και ο Θοδωράκης του, ο γιος του, στο ίδιο σημείο, του έκοψε την αναπνοή... Ο Γιωβάν βρήκε τις αισθήσεις του και μιλούσε στον πατέρα του, για όλα όσα είχε περάσει. Πέθανε στην αγκαλιά του πατέρα του ευτυχισμένος. Ήξερε πως κάποια μέρα θα αντάμωναν πάλι και τότε θα ήταν για πάντα μαζί...

Λίγες μέρες αργότερα ο Μάγκας βρήκε τον Άγρα και τον Μίγγα κρεμασμένους σε μια καρυδιά. Ο Ζλατάν, ο τελευταίος από τους φονιάδες που γύρευε ο Βασίλης και δειλός δολοφόνος του Άγρα, δεν άργησε να τιμωρηθεί. Τον εντόπισε ο Μάγκας στο Βάλτο και τον τραυμάτισε ο Περικλής. Τραυματισμένο και φοβισμένο τον βρήκε ο Βασίλης και τον σκότωσε. Πήρε έτσι πίσω το αίμα του Άγρα, της γυναίκας του, της μάνας του, του γιου του, του Γρέγου... Δυστυχώς ο Περικλής τραυματισμένος άφησε την τελευταία του πνοή στα νερά του Βάλτου... Κι ο Μάγκας πνίγηκε προσπαθώντας να τον βγάλει στη στεριά... Ο Περικλής κι ο Μάγκας ήταν και τα τελευταία θύματα της ιστορίας... Η κυρία Ηλέκτρα επικηρυγμένη από τους κομιτατζήδες, έφυγε από τη Μακεδονία μαζί με τον Μήτσο που της ζήτησε να τον παντρευτεί. Οι υπόλοιποι έμειναν πίσω!

Άλλωστε ο Αγώνας ακόμα συνεχίζονταν...

Μακεδονία μας υπέμεινε την τούρκικη σκλαβιά για πεντακόσια περίπου χρόνια. Όταν πλησίαζε ο καιρός οι Τούρκοι να φύγουν, εμφανίστηκε ένας ακόμη εχθρός, οι Βούλγαροι. Στην αρχή έλεγαν ότι ήρθαν για να βοηθήσουν τους Μακεδόνες να ελευθερωθούν από τους Τούρκους. Γρήγορα όμως φάνηκαν οι πραγματικές προθέσεις τους. Ήθελαν τη Μακεδονία δική τους!! Η

βοήθεια που επίμονα ζητούσαν οι Μακεδόνες από την ελεύθερη Ελλάδα στάλθηκε το 1904. Τότε ήταν που άρχιζε και ο ένοπλος Μακεδονικός Αγώνας, που θα τέλειωνε το 1908. Πολλοί Έλληνες αξιωματικοί, εγκαταλείποντας τις ανέσεις τους στην ελεύθερη Ελλάδα, ήρθαν στη Μακεδονία για να βοηθήσουν. Ανάμεσά τους και ο Παύλος Μελάς, που έγινε σύμβολο αυτού του αγώνα. Όταν στα 1904 σκοτώθηκε πολλοί έτρεξαν να εκδικηθούν το θάνατό του. Ο κεντρικός ήρωας του βιβλίου "Στα Μυστικά του Βάλτου" ήταν ένας από αυτούς, που μπήκαν στη Μακεδονία για να πάρουν πίσω το αίμα του Μελά και να διώξουν τους Βούλγαρους. Ήταν ο Σαράντος Αγαπηνός ή όπως όλοι τον ήξεραν ο Τέλλος Άγρας- ο ήρωας του Βάλτου. Μαζί του, μέχρι το τέλος συναγωνιστής και φίλος αγαπητός, ένας άλλος Έλληνας, ο υποναύαρχος Ιωάννης Δεμέστιχας.

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ

Β	Ο Υ Λ Γ Α Ρ Ο Ι
Α	Γ Ρ Α Σ
Λ	Ο Υ Δ Ι Α Σ
Τ	Ο Υ Ρ Κ Ω Ν
Ο	Ν Τ Α Σ
Σ	Υ Ν Ο Ρ Ι Σ Ι Α

1. Κομιτατζήδες ονόμαζαν τους πολεμιστές
2. Ήταν ο Αρχηγός των Γρεκομανών στον Βάλτο.
3. Λεγόταν αλλιώς Καρά - Αζμάκ ο ποταμός.....
4. Στην Μακεδονία ζούσαν όλοι κάτω από τον βαρύ ζυγό των
5. Ήταν το δωμάτιο ιδίως το επίσημο στην Μακεδονία.
6. Οι Έλληνες με τους Βουλγάρους είχαν μεγάλο ανταγωνισμό ή αλλιώς είχαν

Τι θα ήθελες να αλλάξεις στην ιστορία;

Το βιβλίο μου άρεσε πάρα πολύ και δεν θα ήθελα να αλλάξω κάτι. Μόνο στο τέλος της ιστορίας θα ήθελα να μην είχε πεθάνει ο Γρέγος ή ο Γιωβάν για να υπήρχε κάτι που να κρατούσε τον Βασίλη στην ζωή γιατί οι Βούλγαροι του είχαν σκοτώσει ότι είχε και το χειρότερο του είχαν πάρει **κάθε ελπίδα** .

Η ιστορία διαδραματίζεται στη λίμνη των Γιαννιτσών, που οι ντόπιοι τότε την έλεγαν Βάλτο. Οι κομιτατζήδες είχαν μετατρέψει το Βάλτο σε λημέρι, από όπου εξορμούσαν και σκόρπαγαν το θάνατο σε όσους επέμεναν να δηλώνουν Έλληνες. Μη μπορώντας κανείς να τους εντοπίσει στον δύσβατο Βάλτο, έμεναν ατιμώρητοι... Η σημασία του Βάλτου για τον Αγώνα ήταν τεράστια. Ο Άγρας ήξερε ότι όποιος θα είχε τον έλεγχο του Βάλτου θα είχε και τον έλεγχο της έκβασης του Αγώνα. Μπήκε λοιπόν στη λίμνη με ένα και μοναδικό σκοπό. Να διώξει τους Βούλγαρους από εκεί και να πάρει αυτός τον έλεγχο του Βάλτου.

Ενθουσιασμένοι οι ντόπιοι από τον ερχομό του έτρεξαν να βοηθήσουν. Ανάμεσά τους και **οι ήρωες του βιβλίου μας...**

Ο μικρός Αποστόλης, ο οδηγός, που ήξερε τη λίμνη σαν την παλάμη του, όπως έλεγε...

Ο μικρούλης ο Γιωβάν, το Βουλγαράκι, που μισούσε τους Βουλγάρους...

Η ηρωική δασκάλα, η κυρία Ηλέκτρα, που άφοβα και κάτω από τη μύτη Βουλγάρων και Τούρκων μετέφερε μηνύματα και όπλα στους Έλληνες αντάρτες.

Ο Βασίλης, που πολέμησε στο πλευρό του Παύλου Μελά και γι' αυτό οι Βούλγαροι έκαψαν το χωριό του. Σκότωσαν τη μάνα του, τη γυναίκα του και του πήραν το γιο του...

Ο Περικλής, εθελοντής από τη νότια Ελλάδα και το σκυλάκι του, ο Μάγκας, που μυρίζονταν τον εχθρό.

Παύλος Μελάς

Τέλλος Άγρας

Κ. ΣΑΡΡΟΣ ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ Ι. ΔΕΜΕΣΤΙΧΑΣ

Καπεταν Γρέγος

Καπετάν Ματαπάς

Καπετάν Άγρας

Καπετάν Νικηφόρος

Καπετάν Κώττας

Ένα κανάλι του Βάλτου

